

Eventyr For Alle

De to vandringmenn

Brødrene Grimm

De to vandringsmenn

Fjell og dal møtes aldri, men det gjør menneskenes barn, både gode og onde.

Slik var det en gang en skomaker og en skredder som møtte hverandre da de var ute på vandring. Skredderen var en liten, vakker kar, og han var alltid lystig og i godt humør. Han så skomakeren komme mot ham fra den andre sida av veien, og siden han kunne se på skreppa hans hvilket håndverk han drev med, så sang han en liten skjemtevisе til ham:

*«Bektråd i sålen,
plugger i hælen,
sy støvler og sko.
som er gode for to.»*

Men skomakeren skjønnte ikke spøken. Han satte opp et ansikt så surt som om han hadde drukket eddik, og gjorde seg klar til å ta skredderen i kraven.

Men skredderen begynte bare å le, rakte ham flaska si og sa: «Det var ikke vondt ment. Se her, drikk og skyll gallen ned.»

Skomakeren tok en stor slurk, og uværet i ansikt hans begynte å legge seg. Han gav flaska tilbake til skredderen og

sa: «Jeg forsynte meg godt, men folk snakker alltid om hvor mye en drikker, og aldri om hvor mye en tørster. Skal vi vandre sammen?»

«Ja vel», svarte skredderen, «så lenge du er villig til å dra til en stor by, der det ikke er vanskelig å få arbeid.»

«Ja, en slik by vil jeg også til», sa skomakeren. «I et lite hull er det ingenting å tjene, og på landet går folk heller barføtt.»

De vandret altså videre sammen og satte stadig den ene foten foran den andre, slik røysekatten gjør i sneen. Begge hadde tid nok, men lite å bite i. Når de kom til en by, så gikk de rundt hos håndverkerne og hilste på dem, og siden den vesle skredderen så så frisk og munter ut og hadde så vakre røde kinn, så tok de fleste og gav ham litt. Og når han så kom sammen med skomakeren igjen, så hadde han alltid mer i skreppa si enn den andre. Den gretne skomakeren gjorde sure miner til dette, og sa:

«Jo større fjols, dess større lykke.»

Men skredderen begynte å le og synge, og delte alt han fikk med kameraten sin. Så snart han hadde et par øre ringlende i lomma, så lot han folk diske opp, og slo i bordet av glede så flasker og glass hoppa. Og det gikk med ham etter ordtaket: «Lett vunnet, lett tapt.»

Da de hadde vandret en stund, kom de til en stor skog, som veien til kongsbyen gikk igjennom. Men det gikk to fotstier gjennom skogen; gikk en den ene så gikk en i to dager, og gikk en den andre så måtte en gå i syv dager; men ingen av dem visste hvilken sti som var den raskeste. De satte seg da ned under ei eik og diskuterte hvor mye brød de skulle ta med.

Skomakeren sa: «En må tenke lenger enn en går, så jeg skal ta med brød for syv dager.»

«Hva for noe?» sa skredderen, «slepe brød for syv dager med seg på ryggen som et annet lastedyr, og aldri få se seg om en gang? Nei, jeg holder meg til Vårherre og bekymrer meg ikke for noe. Pengene jeg har i lomma er like så gode om sommeren som om vinteren, men brødet blir tørt etter så mange dager, og det mugler sikkert også. Hvorfor skulle vi ikke finne den raskeste veien? Jeg tar med brød for to dager, det bør være nok.»

Så kjøpte begge så mye brød som de ville ha; og så gikk de på lykke og fromme inn i skogen.

I skogen var det så stille som i ei kirke. Ikke en vind blåste, ikke en bekk risla, ikke en fugl sang, og ikke ei solstråle trengte gjennom greinenes tette løv. Skomakeren sa ikke et ord; brødet han bar på var tungt for ham å bære, så svetten rant nedover det mørke gretne ansiktet hans. Men skredderen var munter, han hoppet og sprang, tok et blad og plystet med det, eller sang ei vise, og tenkte: «Vårherre i himmelen gleder seg sikkert over hvor lystig og fornøyd jeg er.»

I to dager holdt dette på. Men da det led mot kvelden den tredje dagen, og skogen fremdeles ikke ville ta slutt, og skredderen hadde spist opp alt brødet sitt, så sank hjertet litt i ham allikevel. Men han mistet ikke motet ennå, han stolte på Gud og på sin lykke. Han la seg sulten ned under et tre og stod sulten opp igjen den neste morgenen. Slik gikk det også den fjerde dagen, og når skomakeren satte seg på et vindfelt tre og holdt måltid, så måtte skredderen nøye seg med å se på. Bad han om et lite stykke brød, så lo den andre hånlig og sa:

«Du pleier jo alltid å være så glad og lystig, så nå kan du få prøve hvordan det er å være uglad for ei gangs skyld. De fuglene som synger for tidlig om morgenen, tar hauken før

kvelden.»

Kort sagt, han var uten barmhjertighet.

Men den femte morgenen kunne ikke skredderen reise seg mer, han var så matt at han knapt kunne få frem et ord, stakkar. Kinnene hans hadde blitt hvite og øynene røde. Da sa skomakeren til ham: «I dag skal jeg gi deg et stykke brød, men til gjengjeld skal jeg få lov til å stikke ut det høyre øyet på deg.»

Den ulykkelige skredderen ville jo gjerne beholde livet, og visste ikke om noen måte å klare seg på. Han gråt enda en gang med begge øynene, og rakte så ansiktet frem; og skomakeren, som hadde et hjerte av stein, stakk ut det høyre øyet på ham med en skarp kniv. Men skredderen husket på hva mora hans alltid hadde sagt, når han hadde fått seg en godbit i spiskammeret: «Spis det en kan, og lid det en må.» Og da han hadde spist sitt dyrt betalte brød, kom han seg på beina igjen, glemte ulykken sin, og trøstet seg med at han fortsatt kunne se med det ene øyet. Men den sjettede dagen meldte sulten seg på ny og åt nesten opp hjertet i ham. Om kvelden sank han ned ved et tre, og den syvende morgen kunne han ikke reise seg, så matt var han, og døden satt i nakken på ham.

Da sa skomakeren: «Jeg skal være barmhjertig med deg å gi deg brød en gang til. Men du får det ikke for ingenting, for det stikker jeg ut det andre øyet ditt også.»

Da skjønnte skredderen at han hadde levd et lettsindig liv, bad den gode Gud om forlatelse, og sa: «Gjør det du må, så får jeg lide det jeg må. Men husk på det, at Vårherre dømmer hver eneste time på dagen, og det kommer en dag etter denne hvor den udåden du gjør mot meg, og som jeg ikke har fortjent, blir gjengjeldt. For i gode dager har jeg delt av det jeg hadde med deg.

Håndverket mitt er også slik at stikk må følge stikk. Men når jeg ikke har noen øyne mer, og ikke kan sy lenger, så må jeg gå rundt og tigge. Så la meg ikke ligge her når jeg har blitt blind, ellers så jeg stryker jeg med.»

Men skomakeren, som hadde stengt Gud helt ute av hjertet sitt, tok kniven og stakk det venstre øyet ut på ham også. Så gav han ham et stykke brød å spise, rakte ham en stav og ledet ham så med seg.

Da sola gikk ned, kom de ut av skogen, og på markene ved skogen stod en galge. Bort dit ledet skomakeren den blinde, lot ham ligge der og gikk sin vei. Den ulykkelige skredderen var så trett og sorgfull og sulten, at han snart sovnet, og sov hele natta.

Da det grydde av dag våknet han, men han visste ikke hvor han var. Men oppe i galgen hang det to arme syndere, og på hodet til hver av dem satt det ei kråke. Da begynte den ene av dem å snakke:

«Bror, våker du?» spurte han.

«Ja, jeg våker», svarte den andre.

«Da skal jeg si deg noe», begynte den første igjen. «Den duggen som dryppet ned over oss fra galgen i natt, den gir enhver som vasker seg med den synet igjen. Hadde bare de blinde visst det, hvor mange kunne ikke da fått synet sitt igjen som nå tror det er helt umulig?»

Da skredderen hørte dette, tok han lommetørkleet sitt, gned det frem og tilbake i gresset, og da det hadde blitt vått av dugg, vasket han de tomme øyehulene sine med det. Straks gikk ordene til den hengte i oppfyllelse, og han hadde to friske gode øyne igjen. Det varte ikke lenge, så så skredderen sola stige opp over fjellene, og foran ham på sletta lå den store kongebyen med sine prektige parker og hundrevis av tårn, og alle de gyldne spirene og korsene på

tårnenes tinder begynte å gløde. Han kunne skjelne hvert blad på trærne, han så fuglene som fløy forbi, og myggene som danset i lufta. Han tok ei synål opp av lomma, og da han kunne tre tråden i så godt som noen gang, hoppet hjertet i ham av glede. Han falt på sine knær, takket Gud for den nåden han hadde fått, og bad morgenbønnen sin. Han glemte heller ikke å be for de arme synderne, som hang der som hammeren i kirkeklokka og slo mot hverandre i vinden. Så tok han skreppa si på ryggen, og glemte snart den hjertepinen han hadde lidd, og gikk syngende og plystrende videre.

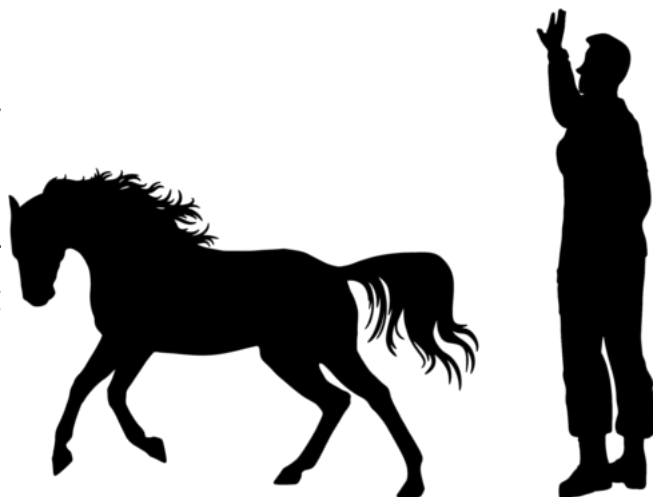
Det første han møtte var en brun fole, som sprang løs omkring på marka. Han tok den i manken og ville svinge seg opp og ri inn i byen, men folen bad om sin frihet.

«Jeg er fortsatt så ung», sa den, «selv en lett skredder som du kan knekke ryggen på meg. La meg springe omkring til jeg har blitt sterk nok. En annen gang kan jeg kanskje lønne deg for det.»

«Spring da», sa skredderen, «siden jeg ser at du er slik en vilter kar.»

Dermed gav han folen et lett slag over ryggen med kjeppen, så den sparket med bakbeina av glede, og satte av sted ut i marka over gjerder og grøfter.

Men skredderen hadde ikke smakt mat

siden dagen før.

«Sola er nok i øynene mine», sa han, «men brød har jeg ikke i munnen. Det første jeg treffer, som er noenlunde spiselig får gå.»

I det samme kom det en stork spaserende, stø og alvorlig, gjennom enga.

«Stopp, stopp!» ropte skredderen og tok tak i et av beina på den. «Jeg vet ikke om du egentlig er spiselig, men jeg er så sulten at det ikke er noen annen råd, jeg må skjære hode av deg og steke deg.»

«Ikke gjør det», svarte storken. «Jeg er en hellig fugl som ingen må gjøre noe ondt, og som er til stor nytte for menneskene. Lar du meg leve, så kan jeg gjengjelde deg for det en annen gang.»

«Ja ja, gå din vei da, fetter Langebein», sa skredderen. Og dermed lettet storken fra bakken, lot de lange beina sine henge ned og fløy sin vei.

«Hva skal vel dette bli til?» sa skredderen til seg selv. «Sulten blir verre og verre, og magen tommere og tommere. Det som jeg treffer på nå bare må jeg ta.» I det samme så han en flokk andunger komme svømmende på et lite vann. «Dere kommer jo som om dere var kalt», sa han, greip den ene og ville vri halsen om på den.

Da begynte ei gammel and, som lå og sov inne mellom sivene, å skrike høyt. Den svømte imot ham med oppsperrret nebb og bad så pent om at han måtte ha medynk med de kjære barna hennes.

«Tenker du ikke på», sa anda, «hvordan din egen mor ville ha jamret seg om jeg hadde tatt deg og gjort ende på deg?»

«Ta det med ro», sa skredderen godmodig. «Du skal få beholde barna dine.» Og dermed slapp han andungen ut i vannet igjen.

I det han vendte seg om, stod han foran et gammelt tre, som var hult nesten helt igjennom, og der så han ville bier fly inn og ut.

Se her finner jeg straks lønna for den gode gjerningen min», sa skredderen. «Honning kan jeg styrke meg på.»

Men da kom bidronninga ut, truet ham og sa: «Hvis du rører folkene mine og ødelegger bolet mitt, så skal broddene våre stikke deg som ti tusen glødende nåler. Men lar du oss være i fred og går din vei, så skal vi gjøre deg en tjeneste en annen gang.»

Skredderen skjønte at det ikke var noen annen råd her heller.

«Tre tomme skåler og ingenting i den fjerde heller, det var et tynt måltid», sa han.

Så slepte han seg inn til byen med den utsultede magen sin, og der ringte det akkurat til middag, så han kunne bare gå rett inn i et vertshus og sette seg til bords. Da han var mett, sa han: «Nå skal jeg også arbeide.» Så gikk han rundt i byen og lette etter en god mester, noe han også snart fant. Og da han hadde lært håndverket sitt grundig, så varte det ikke lenge før han ble så etterspurt at alle ville ha klærne sine sydd av den lille skredderen. Ryktet hans vokste for hver dag. «Jeg kan ikke komme lenger i min kunst», sa han, «og allikevel går det bedre for hver dag.» Og til slutt gjorde kongen ham til hoffskredderen sin.

Men det skjer mange underlige ting her i verden. For samme dag hadde også hans tidligere kamerat, skomakeren, blitt hoffskomaker. Da han fikk se skredderen, og så at han hadde to friske, sunne øyne igjen, begynte samvittigheten å pine ham. «Jeg må grave en grav for ham, før han får tatt hevn over meg», tenkte han. Men den som graver en grav for andre, faller i den selv.

Om kvelden, da han var ferdig med arbeidet, og det hadde begynt å skumre, snek han seg bort til kongen og sa: «Herre konge, skredderen er et hovmodig menneske, og han har våget å si at han kan skaffe igjen den gullkrona som ble mistet her for mange lange tider siden.»

«Det hadde jeg likt», sa kongen. Morgenen etter kalte han på skredderen og befalte ham å skaffe krona tilbake igjen, eller å forlate byen for bestandig.

«Uff a meg», tenkte skredderen. «En fjols gir mer enn han har. Når den gretne kongen krever mer av meg enn et menneske kan utrette, så venter jeg ikke til i morgen, men drar min vei, og det alt i dag.»

Dermed gjorde han skreppa si klar. Men da han hadde kommet utenfor porten, så ble han så trist over at han måtte gi opp lykken sin, og vende ryggen til den byen hvor det hadde gått ham så godt. Han kom til det lille vannet hvor han hadde truffet på endene, og der satt den gamle anda som han hadde latt beholde ungen sin, og pusset fjærene ved bredden. Anda kjente ham straks igjen, og spurte hvorfor han hang så med hodet.

«Å, du vil ikke lure på det når du hører hva som har skjedd.» Og dermed fortalte han anda om skjebnen sin.

«Å, er det ikke verre enn det», sa anda, «så skal vi nok finne ei løsning. Krona har falt uti vannet her og ligger nede på bunnen. Den skal vi snart få henta opp. Bare bre lommetørkleet ditt ut på bredden imens, du.»

Så dykka den ned med de tolv ungene sine, og fem minutter etter var den oppe igjen, og satt midt i krona, som hvilte på vingene dens, og de tolv ungene svømte rundt den; de hadde nebbet inn under krona alle sammen og hjalp med å bære den. De svømte til lands og la krona på lommetørkleet. Du kommer aldri til å tro hvor gild den krona

var. Når sola skinte på den, så lyste den som hundretusentvis av karfunkelsteiner.

Skredderen tok lommetørkleet og bandt endene sammen på det, og tok det så med til kongen. Kongen ble

ikke lite glad da han så krona, og han tok en stor gullkjede og hang rundt halsen på skredderen.

Da skomakeren så at den første streken han hadde funnet på ikke gikk, så begynte han å gruble på en ny. Og han gikk til kongen og sa: «Herre konge, skredderen har blitt så hovmodig igjen at han våger å si at han kan avbilde hele det kongelige slottet med alt som er i det, både løst og fast, både inni og utenpå, i voks.

Kongen lot skredderen komme og befalte ham å avbilde det kongelige slottet, med alt som var i det, både innvendig og utvendig, både løst og fast, i voks, og hvis han ikke kunne få det til, eller det bare manglet en spiker i veggen, så skulle han sitte fanget under jorda hele sitt liv.

Men skredderen tenkte: «Dette blir verre og verre, slikt kan ikke noe menneske holde ut.» Og dermed tok han skreppa si på ryggen og vandret av sted. Da han kom til det hule treet, satte han seg ned der og hang med hodet. Biene kom flyvende ut, og bidronninga spurte ham om han var stiv i halsen, siden han holdt hodet sånn på skakke.

«Å nei», svarte skredderen, «det er noe annet som tynger meg.» Og så fortalte han hva kongen hadde krevd av ham. Da begynte biene å surre og surre seg imellom, og

bidronninga sa: «Gå bare hjem igjen, du. Men kom tilbake hit i morgen på denne tida, og ta med deg et stort klede, så skal alt gå bra.»

Da dro han hjem igjen. Men biene fløy rett til det kongelige slottet og inn gjennom de åpne vinduene, og der tok de en nøye titt på alt. Så fløy de tilbake og avbildet hele slottet i voks, og det så fort at det var som om det vokste opp foran øynene på en. Alt om kvelden var det hele ferdig, og da skredderen kom den neste dagen, så stod den gilde bygningen der, og det manglet ikke en spiker i veggen og ikke en stein på taket; og så var det så fint og hvitt som sne, og luktet så søtt som honning. Skredderen bandt det forsiktig inn i tørkleet og bar det til kongen. Og kongen kunne ikke undre seg nok over det; han satte det opp i den største salen sin og gav skredderen et stort hus av stein til gjengjeld.

Men skomakeren gav seg ikke. Han gikk for tredje gang til kongen og sa: «Herre konge, det har kommet skredderen for øre at det ikke er mulig å få noe springvann til slottsgården, og så har han våget å si at han kunne skaffet vann som stiger mannshøyt opp i været og som er så klart som krystall.»

Da lot kongen skredderen komme til seg og sa: «Hvis det ikke spruter en vannstråle i gården min i morgen, som du har lovt, så skal skarpretteren gjøre deg et hode kortere i den samme gården.»

Skredderen stakk gav seg ikke lang tid, men tok til beins ut av porten, og siden det gjaldt livet denne gangen, så trillet tårene nedover kinnene hans. Mens han gikk av sted slik, full av sorg, kom den folen som han en gang hadde gitt friheten springende, og nå hadde den blitt en vakker brun hingst.

«Nå er timen kommet», sa den, «da jeg kan gjengjelde

deg velgjerningen din. Jeg vet nok hva som er i veien, men det skal vi snart få råd med. Sett deg bare opp, ryggen min kunne båret minst to av ditt slag nå.»

Da fikk skredderen motet igjen. Han var straks oppe på ryggen til hesten, og hesten satte av sted i fullt sprang inn mot byen og rett inn i slottsgården. Der løp den rundt tre ganger, så fort som et lyn, og tredje gang styrtet den overende. Men i samme øyeblikk hørtes det et fryktelig brak, og midt i slottsgården fór det et jordstykke høyt opp i lufta, som ei kule, høyt opp over slottet, og straks etter sprutet det frem en vannstråle så høy som en mann til hest, og vannet var så rent som krystall, og solstrålene begynte å danse på det. Da kongen så det, ble han rent tatt av forundring, og reiste seg opp og gikk bort og omfavnet skredderen midt foran øynene på alle folk.

Men lykken varte ikke lenge. Kongen hadde døtre nok, den ene vakrere enn den andre, men ingen sønn. Da gikk den ondskapsfulle skomakeren for fjerde gang til kongen og sa: «Herre konge, skredderen blir verre og verre i sitt overmot. Nå har han våget å si at, om han ville, så kunne han latt det komme en sønn til kongen gjennom lufta.»

Kongen lot dem hente skredderen og sa: «Hvis du innen ni dager skaffer meg en sønn, så skal du få mi eldste datter til ekte.»

«Den lønna er saktens stor nok», tenkte skredderen, «og det hadde nok lønnet strevet med å gjøre det en kunne for den. Men de kirsebærene henger for høyt for meg. Om jeg så hadde villet klatre opp etter dem, så hadde greina knekt under meg og så hadde jeg falt ned.»

Dermed gikk han hjem, satte seg med beina i kors på arbeidsbordet sitt og grunnet på hva han skulle gjøre nå.

«Nei, det nytter ikke», ropte han til slutt. «Jeg må bort,

her får jeg aldri leve i fred.»

Han tok skreppa på ryggen og skyndte seg ut av porten. Da han kom ut på engene, fikk han øye på sin gamle venn, storken, som vandret opp og ned der ute som en annen vismann, og av og til stanset den, og så nøye på en frosk som hoppet i gresset før den slukte den. Storken kom imot ham og hilste på ham.

«Jeg ser», begynte den, «at du har skreppa på ryggen. Hvorfor ønsker du å forlate byen?»

Skredderen fortalte da hva kongen hadde krevd av ham, og at han ikke kunne oppfylle det, og han jamret over sin ulykke.

«Du trenger ikke å ta sånn på vei for det», sa storken. «Jeg skal hjelpe deg ut av nøden. Jeg har alt brakt så mangt et spedbarn til byen, så jeg kan vel hente en liten prins opp av vannet også. Bare gå hjem du, og vær rolig. Men møt opp på slottet om ni dager fra i dag, så skal jeg komme.»

Så gikk da skredderen hjem igjen, og da tiden kom, møtte han frem på slottet. Det varte ikke lenge, så kom storken flyvende og banket på vinduet. Skredderen lukket opp for den, og fetter Langebein steg forsiktig inn og gikk med høytidelige skritt over det glatte marmorgulvet. Men i nebbet holdt den et barn, som var så yndigt som en engel, og som rakte de små hendene sine ut mot dronninga. Storken la det i fanget på henne, og hun tok det inn til seg, kysset det og var rent ute av seg av glede. Men før storken fløy sin vei igjen, tok den reisetaska si av seg og rakte den til dronninga. Og i reisetaska var det kremmerhus med sukkererter til alle de

små prinsessene. Men den eldste fikk ingen, for hun fikk den muntre lille skredderen til mann.

«Det er akkurat som om jeg skulle ha vunnet en hovedpremie», sa skredderen. «Mora mi hadde nå rett allikevel, for hun sa alltid: Den som stoler på Gud og har lykken med seg, kommer ikke til å mangle noe.»

Skomakeren måtte sy de skoene som skredderen danset i i bryllupet sitt, og etterpå ble det pålagt ham å forlate byen for bestandig. Veien til skogen førte ham forbi galgen. Trett og lei som han var av sinne og ergrelse og av varmen, kastet han seg ned her. Da han lukket øynene og ville sove, kastet begge kråkene seg ned fra hodene på de hengte med høye skrik. De fór ned, og hakka ut øynene på ham. Som en gal mann løp han inn i skogen. Og der har han vel satt livet til, for etter det har ingen hverken hørt fra eller spurt etter ham.

Ordforklaringer

- **gild:** flott, staselig
- **karfunkel:** sterkt rød edelstein, f.eks. rubin og granat
- **skarpretter:** bøddel, person som gjennomfører en dødsdom, f.eks. halshugging

Eventyr ForAlle.no

Les og hør kjente og ukjent eventyr,
gratis på norsk!

eventyrforalle.no

PATREON | EventyrForAlle

Tysk folkeeventyr fra samlingene til Jacob Grimm (1785–1863) og Wilhelm Grimm (1786–1859). (Offentlig eiendom - public domain)

Originaltittel: Die beiden Wanderer

Norsk oversettelse: Ingeborg von der Lippe Konow og Karl-Robert Rønning

Basert på:

- Norske oversettelsen *De to vandringsmænd* av Ingeborg von der Lippe Konow (1860-1929) fra [Grimms eventyr. Anden samling, 1897 \(nb.no\)](http://Grimms%20eventyr.%20Anden%20samling,%201897%20(nb.no)) (Offentlig eiendom - public domain)
- Tyske originalteksten fra [Kinder und Hausmärchen Band 2, 7. Ausgabe, 1857 \(de.wikisource.org\)](http://Kinder%20und%20Hausm%C3%A4rchen%20Band%202,%207.%20Ausgabe,%201857%20(de.wikisource.org)) (Offentlig eiendom - public domain)

Dette verket er lisensiert under følgende Creative Commons lisens: Navngivelse-DeLPåSammeVilkår 4.0 Internasjonal. For å se en kopi av denne lisensen, besøk

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

Illustratør: Karl-Robert Rønning

Laget ved hjelp av bilder fra pixabay.com. (Offentlig eiendom - public domain)

Dette verket er lisensiert under følgende Creative Commons lisens: Navngivelse-DeLPåSammeVilkår 4.0 Internasjonal. For å se en kopi av denne lisensen, besøk

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.